

REZOLUCJA

RADY EUROPEJSKICH LEKARZY DENTYSTÓW

W SPRAWIE CUKRU

Maj 2016 r.

WPROWADZENIE

Rada Europejskich Lekarzy Dentystów (CED) jest europejską organizacją o charakterze not-for-profit, reprezentującą poprzez 32 krajowe stowarzyszenia bądź izby lekarsko-dentystyczne z 30 państw europejskich ponad 340 000 europejskich lekarzy dentystów. Założona w 1961 roku w celu doradzania Komisji Europejskiej w sprawach odnoszących się do zawodu lekarza dentysty, CED promuje wysokie standardy stomatologicznej opieki zdrowotnej i skutecznej, skoncentrowanej na bezpieczeństwie pacjenta praktyki zawodowej.

Cukier jest główną przyczyną próchnicy zębów, szczególnie u dzieci i osób w podeszłym wieku. Ograniczenie spożycia cukru zmniejszy ból i cierpienie powodowane tą chorobą, której można zapobiegać.

CUKRY A CHOROBY

Wpływ cukrów spożywczych na powstawanie próchnicy zębów jest dobrze udokumentowany, a żywność i napoje zawierające cukier w coraz większym stopniu stają się przedmiotem uwagi polityków, mediów i społeczeństwa w związku z dotyczącą wiele państw epidemią otyłości i cukrzycy. Próchnica, chociaż można jej

niemal całkowicie zapobiegać, w przypadku małych dzieci może wiązać się z leczeniem przy zastosowaniu znieczulenia ogólnego, co z kolei w niektórych państwach oznacza konieczność hospitalizacji. To zaś stanowi znaczące obciążenie finansowe krajowych systemów ochrony zdrowia, zwiększając pozostałe społeczne koszty obejmujące ból, nieobecność w pracy rodziców bądź opiekunów, a także absencje dzieci w placówkach edukacyjnych. Nadal też istnieją nierówności w zakresie stanu zdrowia jamy ustnej, a poprawiające się średnie krajowe dane dotyczące występowania próchnicy często maskują rzeczywistą sytuację tych grup społecznych, które są w większym stopniu dotknięte tą chorobą.

Należy przy tym zauważyć, że na psucie się zębów mogą wpływać ukryte cukry zawarte w jedzeniu i napojach, a ich oddziaływanie na płytkę nazębną może powodować chorobę dziąseł. Istnieją dowody związku pomiędzy otyłością a chorobą dziąseł¹. Równie istotne jest, że wiele napojów nie zawierających cukru może nieodwracalnie uszkadzać zęby z powodu swej kwasowości.

Rada Europejskich Lekarzy Dentystów uważa, że zmniejszenie częstotliwości i ilości spożycia cukru ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania zarówno chorobom jamy ustnej, jak i chorobom układowym.

DEFINICJE I WYTYCZNE

Opublikowane w 2015 r. przez Światową Organizację Zdrowia wytyczne stanowczo rekomendują, aby zarówno dorośli, jak i dzieci ograniczyli spożycie wolnych cukrów² do poniżej 10% kalorii dostarczanych dziennie organizmowi, wskazując przy tym, że dalsze ograniczenie poniżej 5% jest jeszcze bardziej korzystne dla zdrowia. Rekomendacje te wspierane są przez dowody potwierdzające zależność próchnicy zębów od ilości spożywanych wolnych cukrów.

W Europie spożycie wolnych cukrów waha się obecnie od średnio 7-8% energii dostarczanej dziennie organizmowi w niektórych państwach do 16-17% w innych. Spożycie to jest wyższe wśród dzieci, wahając się pomiędzy 12 a 25% kalorii dostarczanych dziennie; znacząca tego część może pochodzić ze słodzonych napojów gazowanych.

STANOWISKO CED

Rada Europejskich Lekarzy Dentystów stoi na stanowisku, że dla rozwiązania tak złożonego problemu, jakim jest nadmierne spożycie cukru, nie istnieje jedno rozwiązanie, a potrzebne jest wieloaspektowe podejście w celu uzyskania poprawy w zakresie zdrowia publicznego. Działania zmierzające do ułatwienia konsumentom

---

¹ Materiały dostępne na wniosek.

² Wolne cukry wg definicji WHO oznaczają wszystkie monosacharydy i disacharydy dodawane do żywności przez producentów, osoby przygotowujące posiłki oraz konsumentów, jak również cukry występujące naturalnie w miodzie, syropach, niesłodzonych sokach owocowych. Definicja ta nie obejmuje cukrów naturalnie zawartych w warzywach owocach i mleku.

podejmowania lepszych decyzji odnośnie pożywienia muszą być podjęte przez instytucje międzynarodowe, władze krajowe i lokalne, producentów żywności i napojów, reklamodawców, sprzedawców, systemy ochrony zdrowia i ich pracowników, nauczycieli oraz pracodawców.

CED popiera następujące środki³:

- ograniczenia w zakresie marketingu, lokowania produktów oraz reklamowania żywności i napojów z dużą zawartością cukru kierowanych do dzieci i dorosłych za pośrednictwem wszelkich mediów (w tym cyfrowych);
- ograniczenia – podobnie jak ma to miejsce w ramach polityki antynikotynowej i antyalkoholowej – odnośnie możliwości sponsorowania przez producentów żywności i napojów o dużej zawartości cukru takich zwłaszcza wydarzeń jak imprezy sportowe kreujące pozytywne skojarzenia w stosunku do niezdrowych wyrobów;
- zmianę składu produktów żywnościowych i napojów w celu obniżenia zawartości cukru w połączeniu ze zmniejszeniem ich porcji – CED uważa, że należy ustanowić obowiązkowe wymogi odnośnie zmiany składu wyrobów, ponieważ zmiany wdrażane dobrowolnie przez producentów mają ograniczony zakres i niezbyt wygórowane cele, a nadzorowanie tego procesu musi mieć niezależny i przejrzysty charakter;
- ograniczenia promocji cenowych produktów o dużej zawartości cukru w sklepach oraz placówkach gastronomicznych; ograniczenia co do eksponowania takich wyrobów, na przykład w pobliżu kas;
- przyjęcie przez instytucje unijne przepisów prawnych nakładających obowiązek etykietowania żywności i napojów w taki sposób, aby informacje o zawartości cukru miały przejrzysty, łatwo zrozumiały format, z uwzględnieniem ilości nominalnej danego produktu;
- przyjęcie norm odżywczych w placówkach publicznych takich jak szpitale, placówki edukacyjne lub opiekuńcze, zakłady karne, domy opieki, placówki rozrywkowo-wypoczynkowe; zapewnienie w takich jednostkach szkoleń w zakresie zdrowego żywienia osobom odpowiedzialnym za ustalanie jadłospisu;
- rekomendowanie władzom publicznym, aby zniechęcały szkoły i szpitale do instalowania maszyn sprzedających produkty o wysokiej zawartości cukru oraz aby propagowały dostęp do zdrowej żywności i napoi we wszystkich tego rodzaju placówkach;
- nadanie względom zdrowia publicznego priorytetowego statusu w ramach lokalnych systemów planowania, między innymi w celu ograniczenia szybkiego wzrostu liczby punktów sprzedaży niezdrowego pożywienia i napojów w pobliżu szkół;

---

³ Dowody potwierdzające skuteczność wielu z tych środków zawiera raport "Public Health England: Sugar reduction: the evidence for action".

- organizowanie szkoleń w zakresie zasad zdrowego żywienia dla pracowników ochrony zdrowia, pracodawców oraz społeczeństwa, obejmujących promowanie praktycznych rozwiązań wspierających redukcję spożycia cukru (jak np. używanie aplikacji *Sugar Smart app*); pomocna byłaby długotrwała kampania w mediach podkreślająca szkodliwe skutki nadmiernego spożywania cukru wraz ze zdjęciami przedstawiającymi związane z tym choroby stomatologiczne.

Lekarze dentyści mogą się do tych działań przyczynić poprzez informowanie swych pacjentów o wpływie cukru na zdrowie jamy ustnej oraz o tym, jakie znaczenie ma zmniejszenie częstotliwości spożycia cukru i ograniczenie go, w takim stopniu, jak tylko możliwe, do posiłków. Mogą nadto wskazywać pacjentom „ukryte” cukry występujące w wielu produktach. Ważne jest także, aby pacjenci zachowywali odpowiednie nawyki higieniczne i regularnie odbywali wizyty u lekarza dentysty.

**Przyjęto jednogłośnie na posiedzeniu plenarnym
Rady Europejskich Lekarzy Dentystów w dniu 20 maja 2016 r.**

Przekład z języka angielskiego:
Marek Szewczyński, NIL.